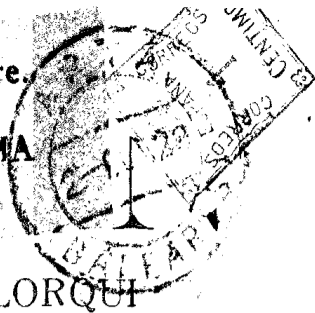

LL

Rt. D. Llorens Lliteras Pvre.
Seminari
PALMA

T

DECENARI CATOLIC MALLORQUÍ

Any XIII Núm. 4 5
ART A 30 de Septiembre de 1929

DEU I PATRIA

PREUS
Artà i comarca un any 4 pts.
A fora id 6 »
Extranger id 10 »

CROQUIS ARTANENCOS

EN FERRUTX

Amable Gaudí me: volia dedicar-te un dels meus Croquis per correspondre a les teves fineses i ho diferia amb l'esperança d'escriure'm un que fos una mica raonable i presentador. Tanmateix he esperat debades i com no vull a.largar-ho més, te ofereix aquest, sia com sia, temorós de que els altres no surten pitjor. FELIX

I

El Puig d'Alpara fou la primera montanya artanenca que vaig conèixer de vista, emperò, de molt abans, amb la meua papallonejadora imaginació de nin, ja havia pujat al Bec de Ferrutx i vist vermellejar son cap serrat de ponent com un suntuós domàs de púrpura plé de forats i esqueixos.

Apenes sabia confegir els mots i ja era afectat de llegir rondalles; les nostres rondalles maselles de gegants amb uns ulls esfereïdors com a taronges i uns unglots com a ganxos de romana; reblides de braus castells empenyalats i masies honrades assegudes dins el plà; amb velles xarugues, corbades i esdentegades i bruixots omniscients i nas com el bec d'una àguila; amb princeses, flors de galania i blanques com un glop de llet

que fos mesclat amb sang de roses i rodavons polits, enamoradissos i de cabells daurats com a xeixa madura; amb encantaments, homenets de colzada, torres ivorines i llumanerets blaus; les nostres rondalles que són un troç de pàtria, que són un troç de cel i sang de la sang nostra. Jo hi gaudia fora mesura amb aquestes ingènues i fresques contarelles populars que, de bona hora, recullí l'inexhausta activitat de Mn. Alcover, i hi trobava una penetrant savoria de fruita grenyal i de mel silvestre amb un pic d'amaror. Elles, desde la minyonía, ja m'encengueren dins el moll dels ossos l'amor a l'agre de la terra i m'embriagaren amb el most de la paria vernacular. En aquestes rondalles, monument altíssim eixecat al bell catalanesc renadiu, arca de fustes oloroses que ha salvat d'un imminent naufragi un tresor folklòric incommensurable, hi ha una magnífica visió compendiosa de la ruraba nostra. Hi ressurt amb trets vigorosos i enèrgics el paisatge mallorquí amb sos aiguamolls de mirada lívida; amb sos aubellons que escupen l'aigua a sanglots i embarbollen, com infants, a l'espona dels camins; amb

ses fondalades humides i sucoses per on hi xipollejen les ramades lentes; amb sos turons agullonats, plens d'ecos matussers, que escarneixen tot quant senten; s'hi percep la bravada del terreny violat amb la rella dura; l'olor dels formiguers que cremen com holocaustes a Déu en acció de gràcies de l'esplet, la fumarola dels quals, penetrant i una mica àcida amb l'agror de terra cuita, puja com un encens propiciatori; s'hi ou la cantarella i el fresseig monorrític de les ciquioles i correnties que saltaven i enraonen escampant salut; hi suren flonjes tonades de flaviol; s'hi venen amos i madones vestits pomposament a l'ample; missatges i parellers descalçats i amb musculatura atlètica; ovelles i moltons amb una inacabable repicadissa de picarols damunt la verdor de pasturatges grassos; vinyes empampolades carregades de raims qui bateguen con a carn viva; bucs d'abelles feineres i penya-segats que esglaien; amors qui esclaten a tot arreu com a roselles enceses... i tot això sota un cel blau, puríssim i pròdigament il·luminat pel sol mediterrani que ha encesa l'exuberant fantasia somniadora del nostre poble.

Doncs, llegint aquestes rondalles (i jo les llegia, millor dit, les mastegava i paladejava amb la mateixa voluptuosa glotonia que un noi afectat de dolç assaboreix un tall de codonyat o afica els dits en el pot de la confitura), llegint aquestes rondalles coneguí, per primera volta, En Ferrutx i desde llavors, aquest nom m'és romàs sempre en la memòria com si el m'hi haguessin gravat amb un punxó.

Vos ne recordau de la contarella de N'Agustí Lladre? D'aquell mârrec cap esflorat, travessadís i bellugadís com si tengués els nervis d'argent viu, despert com una centella i que esclafava tants de morros i tants de nasos amb un revés de mà si li feien gens les ontes? Que no volia ésser menestral, perquè hi havia massa que fer;

ni capellà, perquè el cap no l'hi tirava; ni micer, car ell se donava en cor d'escanyar el germà proïsme i extreure-li la llecor, fins a la derrera gota, sense sollar paper, ni regirar llibres; ni metje, perquè trafiquen—pensament de N'Agustí—amb la salut de sos parroquianats sense posar-se cap pedra al fetge, tranquils, com si es tractés d'un negoci de pedassos o ferro vell. Volia ésser lladre... I quin infant no ha sentida vocació de bandoler davant les malifetes tan candorosament enginyoses, reixides i engrèscadores de N'Agustí? A qui no li han venguts desigs d'agafar un trabuc o un canó de canya, i sotjar de dins un amagatall i cridar a tot-hom qui passa: els diners o la vida? Aquelles gestes de eixelebrat incipient són per fer perdre el seny a quisculla. Volia ésser lladre i exercir eixa professió, que, avui per avui, encàr és la més atirenvada, la més retent, la que compta amb més adeptes: a la cova del Bec de Ferrutx on s'hi era establerta una companya de bandejats. Així fou—llegint—que comensà a ressonar màgicament dintre la meua boca i les meves orelles el nom d'aquest puig, tan plé de suggestions, i a pesar de que llavors, enlluernat per les trapaceries de N'Agustí, me vingueren unes ganes violentíssimes de anar-lo a veure, poc ho creia que mos desigs d'infant somniador tinguessin, algun dia, una realitat tan plena. I tanmateix l'han tinguda, per voler de Déu! A la fi, he pogut veure d'aprop aquesta montanya, aquest tità de pedra famós de cap a cap de Mallorca.

Es un dia bondadós, indulgent i rutilant de les calmes de gener en que els turons s'assolellen com a vells enfredorits. Tocam mare a Son Forté on el masover ens mostra la tafona, temple rústic consagrat a l'elaboració de l'oli que encara no ha perdut res del seu encant primitiu. I ell mateix, amabilíssim, ens acompanya en la nostra ascensió. No en sortiríem d'aquest entruenyat de camins. Prenim la calçada que mena als Fontanals, bell nom col·lectiu amb qué s'anomenen un quern escàs de fontinyols que surten pel flanc del Puig del Moro. A mà esquerra hi ha S'Esperó que és com un bony enorme per on hi pastura, esquellajant, la guarda de bestia gros que, en veure'ns, alsa el cap i empina el coll a

estrebades, sacsetjant-lo, perquè es fassa enrera l'esquellot que ja el tenien a la barra. Ens visuren de prim compte, com intrussos que ens haguessim introduït furtivament en son clos i ens miren de reüll. Després de bona estona, devem comprendre que nosaltres tampoc no som dels afamagats que anem a treure'ls la bocinada de la boca, sinó gent de pau i s'acoten de bell nou a rasurar la montanya, a segar l'erba envornissada, a menjar; llur ocupació única en que molts homes també explaien les seves energies. Aquestes guardes són per fruitar, diu l'amo. Vora d'un barranc, a mig aire del coster, hi ha un safareig verdós on hi van a beure. En mig d'aquesta naturalesa selvàtica i abrupta, no sé quin extrany amorosament escampa al seu entorn eixa gran taça, plena a vessar. D'enfora, dirieu que és una ferida monstruosa feta a la montanya, que mai no s'estrónca ni se clou. Duim pressa, car ja voldriem haver assolida la beata pau de les altures supremes, i de l'esforç que fem rompém en suor i quedam remulls com si acabassim de pendre un bany. Ens podrien torcer la roba. El tirany de cabra, agafat atrevidament a les timberes, anguleja, se revincla, i s'entafora, desesperat, per entre les argelagues i palmères, estepes i mates. Sembla un reptil empaitat que fuig del plà i no troba son cau. Els pins són escassos. Als nostres peus n'hi ha una clapa dins el fondal i llur eopes arrodonides i gruixudes semblen caramells de verdor espessa i oliosa.

El caminó acaba, tallant en sec, car els homes ni les bèsties ja no arriben més amunt i llavors comensa de ver el domini absolut de la pedra neta, nua, llisa, estèril, tota fesa, èsberlada, consentida, com si el puig s'hagués de badar i espoltrir. Aixó són ossos secs i mig calcinats, sense polpa ni rastre de greixina. No veureu cap grum de terra ni per un remei; només cebes marines que, segons la creença popular, preserven els arbres de la mort si n'hi sembren devora; qualche mota d'eritja curta i de carritx groc i aixerrat i herbes puoses com eiissons.

Mentrestant un mal esperit ha posat mascara al firmament i ha retxat de negre l'atzur immaculat. El sol s'amaga sota una bonyeguda cortina de núvols. Un ventot prim i sutil, carregat d'olor de marisc, ens aixuga el front regalimós, i ens esbullia els cabells com les manetes fines d'un infant entremaliat. La cara ens fuma i ens hi porien encendre un lluquet d'encesa que la tenim, els pulmons ens van com les manxes d'un ferrer i les cames no'n volen pus de costa. Per paga és més llarga que un dia sense pa. Però, no cal tornar arrera ara que ja ho tenim a l'enfornador. Alal! una pitrada més... i ja hi som.

Som al ronyó de la montanya, frec

a frec dels núvols, a dos dits de la volta blava i amb els corps i milanes que, volatejant entorn nostre, ens revoltent d'una fosca garlanda d'ales i omplen l'espai de crits guturals i, un si fa nofa, agressius.

Aquí dalt, ja no perteneixem al mon dels homes, car, de sopte ens hem tramudat en un bocí de roca en virtut del poder assimilatiu de la montanya. (Al menys així ens ho sembla ben cert i ben segur.) La qual, desde aquest moment, ens obri ses entranyer misterioses i ens revela els seus secrets. Veim les seves preciositats interiors; veim bategar el seu cor que impulsa la sang (l'aigua) fins a les extremitats més llunyanes; veim son complicadíssim sistema venós per proveir les fonts i rieres; veim ses virginals esplugues per on mai s'hi és filtrat un raig de llum i on la fosca hi és tan espessa que la podrien llescar; vetes de minerals inexplorades, riqueses fabuloses; fades i dones d'aigua i genis perpètuament encantats; coneixem l'irresistible poder d'atracció de la montanya i en descobrim el motiu; i finalment, com si es desplegàs davant de nosaltres una cinta cinematogràfica, aprenem, d'un sol cop, l'història d'En Ferrutx i sos veïns. L'història dels contrabandistes qui hi han passat, a les negres de la nit, amb un farcell

al coll; dels facinerosos qui, després de les seves falconades, vingueren a repartir-s'hi el botí. L'història d'aquell esgarrat que hi feia de pastor i amb uns arpellots hauria estellat la testa de son rival si no s'atura, amb temps, de rondar-li sa enamorada. L'història d'aquell cinic professional de la vilesa, monument de malvestat que, amb la desvergonya per patrimoni, s'obria pas a tot arreu i tot el mon era seu. Que feia les coses més indignes i monstruoses amb una mitja rialla de condemnat i amb la tranquil·litat mateixa d'un qui fa una obra meritòria i morí plè de les maldicions que de la boca de sos inimics quei-n damunt ell hi rebotien com una densa calabruixada.

Mes, oh malaventura! Qualcú ens desperta i ens torna a la trista, a la crua, a la insoportable i misera realitat. I nosaltres que ja ens creiem definitivament incorporats a la montanya, impassibles, immortals, dominadors i forts com ella mateixa! Oh desengany crudel! Haver de seguir alternant amb els homes i viure com ells carregats de penes i llutzeries, beguent, a doll, fel i vinagre!

Tant de bó que mai del mon ens haguessim desperts i fossim romasos encantats per a sempre!

FELIX

De les Coves, encara.

Juan de Binalgorfa, exaltat aimador de tot lo nostre, fa temps que desde aquestes columnes cerca an-nular una campanya insidiosa, pot ser feta sense cap segona intenció, i fins i tot una mica inconcien-ta, però que fereix greument la bona anomenada del poble d'Artá. No dubto que tots els bons artanencs i gabellins li fan costat, i l'acompanyen en les seves exaltacions patriòtiques, però per si d'acàs queda alguna ànima freda que encara no hagi entés tot el dany d'aquesta campanya, vull dur, avui a n'aquesta pàgina, una de les moltes traduccions que s'han fet a l'extranger d'aquestes xerrameques. Les retxes que copio son traduïdes d'un llibre groixut de 434 pàgines publicat sota el títol de SPANIENS-RIVIERA UND DIE BALEAREN per el professor Dr. Otto Buerger, un llibre de viatges, aon en sortim malparats. Aquest senyor professor que visità

moltes de coses a Mallorca, no vingué a les coves d'Artá per les informacions que li daren i que son les que poso aquí traduïdes del llibre seu, pàgina 329. Diu, així:

«Temps hi hagué, en que les Coves d'Artá foren tingudes per les més dignes d'esser visitades. Es troben igualment en la costa llevantina de l'illa, però una mica més cap a tramuntana. Es difícil arribar-hi perquè el poble d'Artá no té comunicació ferroviària. Tant les cambres, i sales, com les columnades són de gegantines proporcions, trobant-s'hi columnes de fins 20 metres d'alçaria. Aquestes cavernes de gran extensió i que s'endinsen ferm dins la terra, están deplorablement i completa ennegrides per el fum, i és inútil preguntar sobre ellas, perquè ningú en sap donar notícies, i fins els mateixos mallorquins arronsan les espatles quant s'els pregunta. Una

persona que coneix a fons l'illa daurada, i que és molt afectada de les seves belleses, s'indignava cada cop que recordava la visita al "negre fossar", visita que li va sortir terriblement cara perquè els artanencs tenen el costum de robar a n'els forasters.»

I, res mes. Cal afegirhi alguna cosa perquè el lector no tinga ganes de veure les Coves d'Artá?

Es clar que es tracta d'una obra relativament antiga. El viatge fou fet ente el 29 de febrer i el 26 de setembre de l'any 1912, es a dir amb temps suficient per enterar-se una mica de les coses. Però tampoc s'enteraria mes l'autor ara si seguia aconçellant-se d'aquells fantàstics mallorquinos y palmeños (!) que travessen adesiara la seva obra. I, aquí está el mal que patim, en la ignorancia, que no en la mala fe de la gent, que mal parla de lo nostre. Ignorancia, bo sarà el retreurer-ho dels mateixos artanencs. Devant la negror de les coves, hi ha molts d'artanencs que no'n saben rés de la grandiosa vindicació que escrigué En Costa i Llobera de aquell fum que per a sempre entenebrá les voltes d'alabastre de las sublims cavernes, aon morint un poble recobrá, per la màgica virtut del poeta, una vida eterna. El bon professor alemany, que demostra a altres parts del seu llibre sebrer assaborir la bellesa que posá Deu dins Mallorca, si hagués tingut la sort de poder llegir i enterarse encara que superficialment de la nostra literatura, no s'hagués refiat dels conçells interessats que algú li doná, i hagués volgut veure les coves, evitant-se així el consagrar, tan a la lleugera, la fama de lladres, que el poble d'Artá rebutja amb moltíssima de rahó, perquè precisament peca pel costat contrari, es a dir de la generositat.

Aquest petit exemple, es una mostra de que el camí que senyala Juan de Binialgorfa no es esgarrat, i de que fent com ell els artanencs estan en l'obligació de defensar lo nostre, sense per aixó de-

jectar les coses dels altres, que inclouen interessos segurament tan respectables com els nostres.

JUSEP SUREDA BLANES

MARINA

La bella encontrada
aon pas l'estiuada
mon cor te catiu.
De fresca i xalesta
sa cara de festa
pareix que li riu
quant gales l'hi posa lo sol de l'es-
[tiu

Oloreta amiga
de l'aspra garriga
que tenc al costat;
camamil'la i pi
mata i romaní
ma porta l'ambat.
Marisc i muntanya, quin perfum
[més grat.

Devant tenc estesa
color de turquesa
l'aigua de la mar,
que el sol a millions
de diamantons
damunt fa brillar.
Sembla melodia son remorejar.

Torba la quietut
dins la solitud
el remoreig ff
que fá una cigala
devora la cala
a damunt un pí.
Canta serenates tot el dematí.

Seu el Patro l'Pere
just á la vorera
descalç i atroçat.
Afanyós: el veig
adobant l'ormetg
que s'ha foradat.
Sembla que els seus membres s'
[han petuficat.

Baix d'un cel tan pur
aixís me figur
que devia estar.
S. Pere aquell día,
quant xerxes teixia
Jesús el cridá.
I barca i ormetjos el punt va deixá

Quant ha fuit el sol
s'aplega un estol
de joves tan belles
com roses d'Abril,
esbart d'oronelles
de recte Perfil.
Figures que vincla el ventet gentil.

A damunt l'arena
moven á veu plena
de abelles remô
i a n'el costat d'ell
jugant á l'anell
les vessa el candô
Amors de passada, bollas de sabó.

Si conserves viu
ton amor d'estiu
atlota agraciada
porta a l'altar,
i ton cor haurá
eterna estivada;
De pau i alegria omplena ta llar.

Sent Ave Maria
quant la flor del día
acopa i se mor.
Pareix que natura
llavó es transfigura
per resar a cor.
La mar es de plata i el cel plata i or.

Quant la fresca nit
de cop ha surgit
solemne i hermosa
que es posa el mantell
d'estrelles masell
tota tremolosa.
Llavors una estrella errant passa
[picarole]jant

CLARA

Bibliografia

BARTOMEU FERRÀ.--Proses i poesies.—«Obradors de Ca-Nostre»—Inca.

Comença aquest volum amb un retrat de l'autor i després de la semblança que n'ha escrita En Joan Pons segueixen les «Balades i altres proses» i finalment les Poesies, esta acuradament presentat i acredita els tallers del editor.

D. Bartomeu Ferrà és un dels mestres de les nostres lletres qui régaren amb la seua amor la florida de la nostra renaixensa literària. La seva prosa i la seva poesia son d'un valor positiu i d'una força difícil de superar. La seva forma és per demés fluída i facil; rés de contraccions ni d'estil forçat; tota la seva literatura és fresca, saturada de sentiment i masella de mestrivo-la descripció. En Ferrà fou un escriptor de saba mallorquina, coneixedor perfecte de les costums; de la psicologia del nostre poble.

Hem de felicitar la familia de l'autor del rescent llibre que acaba d'editar En Duran, d'Inca, perquè amb aquest volum han tengut la

FÀBRICA DE FIDEUS

i tota classe de pastes alimentícies

d'En

NICOLAU CARRIO DALMAU

Carré de Palma, n.º 48

Preus sens competència

prova més evident de l'estima que professen els mallorquins al que fou llur mestre i hem de felicitar-nos a nosaltres mateixos per haver tengut també el plaer de veure reeditada l'obra del plorat escriptor.

Festa a les Josefines

El diumenge passat dia 22, se celebrà a la casa social de les Josefines una bella tarda musical literària que presidí el Rdm. P. Arnau Rigo, ministre General dels Tarcjaris regulars juntament amb el senyor Batle d'Artà D. Antoni Amorós, el M.R.P. Provincial dels franciscans de Mallorca Miquel Vidal, el canonge D. Francesc Esteva el segretari d'Artà D. Ferran Moscardó, D. Antoni Blanes, D. Joan Vicens, D. Llorenç Garcias i ademes la Junta de l'Associació d'Obreres de San Josep.

Comensà l'acte amb una escaient salutació rimada de la segretaria D.ª Margalida Estelrich donant les gràcies a la nombrosa i distingida concurrència que era vinguda a honrrar aquella festa i donar li esplendor.

Seguien després, alternant, cants a una i a varies veus i poesies. Les recitaren Na Marieta Esteva, Na Carme Blanes, Na Pilar Blanes i digueren graciosament un dialecc ple de sal de la nostra col·laboració D.ª Margalida Estelrich, Na Juana Aina Esteva, Na Bernadina Riera i Na Catalina Amorós. Per cert que totes ho feren molt bé i de cada dia se perfeccionen ejes joves artistes tan conegudes i estimades del públic artanenc.

Cal, però, que fassen especial menció de Na Pilar Blanes que digué la seva poesia amb tanta naturalitat i amb tant de candor infantil que l'hagué de repetir davant l'insistencia del públic entusiasmat.

El Chor de Sta. Elisabet cantà amb la perfecció extraordinària que ja li és característica i verdaderament criem que no pot demanar-se gaire més al nostre pobie.

El Rdm. P. General amb son parlament va passar la clau a la festa. Digué que era per ell una satisfrecció molt gran haver-hi estat present ja que així havia pogut tocar amb les mans la vitalitat i l'empenta de l'Asso-

ciació. Va felicitar les cantores i les nines que digueren les poesies i va fer vots perquè tot seguis endevant pel profit i ajuda dels pobres d'Artà ja que atendre-los és el fi pri nordial de les Josefines.

I així acabà aquesta simpàtica festa que voldriem veure durar anys infinits.

NOTA AGRICOLA

La plassa tots els diumenges està plena de melons i raïms que ens duen dels pobles veinats.

El bestia disfruta de bona sanitat, l'engreix dels porcs se fa amb regularitat i no s'han presentades malalties.

Aprofitant la bona saor, els agricultors han comensat a sembrar ferratges i pastures, essent d'esperar que enguany ja que el cel els ha enviat el remei semblaran també els ordis primerencs, porque, ja sabem que els nostres pagesos devant aquells aucellts que elze diuen gorrions, estaven acovardats i per por que no les menjassin l'ordi, no sembraven, l'un per l'altre; idó enguany, d'ensà d'aquella pluja forta de primers d'agost no se veuen apenés gorrions casi tots i molts d'altres aucells, foren morts per la tempesta homo hi hagué qui en va recullir uu parell de senaies; no haguent-hi per tant l'inimic i convensuts com diuen que estan de la conveniencia de sembrar els ordis primerencs, hem de creure i esperar que aquest any en voldran treure el profit.

S'ha comensada la recolecció de l'oliva i les tafones a treballar. Fins al present, el fruit de l'olivera madura bé. Ha corcat un poc de capoll, però, les solades no son grosses i l'oliva ja está ben formada, aixi es que, del torró, trullades de 20 barcelles trian a 6, 6 i mig i a 7 cortans. De no venir una atro pellada en la caiguda, es de esperar que l'oli será de bona qualitat.

N'hem vista de bona picada, i

aixó ens presenta una incògnita, per quant de l'abundancia de la mosca dependeix en gran manera la cantitat i qualitat del oli.

Dels preus en tenim una mala impressió. Segons notícies que ens arriben del continent els acaparadors que'n tenien grans cantitats amagatzemades procedents de la derrerera cullita, l'han tirat en el mercat, repercentint tot seguit en els preus, per altre part, Italia ha fixat un preu baix per els olis espanyols, i com es la nació que més n'importava, la seua actitut també se deixarà sentir en el nostre mercat.

Les pomeres van malament, el fruit ha corcat molt i casi tot ha caigut, haguentlo d'aprofitar el bestia.

Perque els porcs no perdin la gana...

L'engreixement de porcs ha d'esser portat de tal manera que ni un sol dia els animals deixin menjar en els ribells. Per altre part, per tal que l'engreixement sigui beneficiós es imprescindible el reccionar intensivament.

En la práctica, susceeix amb frecuencia que els porcs perden la gana. Es precis llavors utilitzar tots els procediments necessaris perque els porcs la mantenguin, perque si no el pes dels animals no augmenta a pesar de consumir diariament certa quantitat d'aliments.

Un dels procediments millors per exitar la talent consisteix en donar-los unes grapades de çivada salada.

Dins un poal se posa una capa de çivada, la cual se empoisa amb sal; damunt d'aquesta capa una altre en la mateixa forma i aixi successivament fins que es té la quantitat necessaria per un parell de dias. Inmediatament se ruixa amb aigua apretant bé la massa. Al cap de poques hores la massa de çivada empapada d'aigua ha augmentat molt, i desde llavors, es pot donar als animals.

=====
Panaderia Moderna
 =====

DE

JUAN MATEMALES

Diariament elabora: pá, panets i pastes de totes classes.

BON SERVICI, NETEDAT I ECONOMIA

Carré del Sol, 2.

Artá

=====
 Pronte anunciaré!

Miquel Roca Castell

DE CA NOSTRA

Nou camí.— Fa temps era sentida la necessitat d'una travesia que posàs en comunicació la carretera de S. Servera amb la de Capdepera; per anar d'una finca a l'altre un mateix propietari, que son molts els qui se troben en aquest cas, havien de voltar sempre per el poble, lo qual era molt molestós i feia perdre molt de temps. Per fi la cosa ha madurat i sera prest un fet la construcció d'aquest camí que ha de reportar tanta d'utilitat.

L'ajuntament després d'estudiar l'assunte fixantse en les camades que poden utilitzar i que per lo tant han de abaratir el cost va sollicitar en el 1er concurs que feu la Diputació l'any 1926 que fos incluit aquest camí an els vecinals. Aprovada la sollicitud a son debut temps l'hi ha arribat el torn i aquets dies hem vist a personal tecnic de aquella, posar les fites per el lloc on ha de passar. Se aprofita la camada que partint de la carretera de Son Servera va en el camí de Son Catiu aquest, fins a n'el portell del Clos-fiol, d'aquí tira dret per per agafar la camada que en direcció contraria parteix del camí de la Torre, segueix aquest per aprofitar el pont, fins en el Campet i per aquest fins en el camí de Na Mayans. L'enhonorabona a l'Ajuntament i a la Diputació que tant se preocupen per millorar els nostres pobles.

Obres públiques.—Per fi el nostre Ajuntament s'ha resolt a cubrir el tros de clavaguera colectora contruit l'any passat dins el torrent, per llevar les males olors en la carretera de Capdepera.

—Estan casi acabades les obres d'urbanizació que la Comprnyia dels Ferrocarrils. está fent a la plassa que queda entra la carretera de Ciutat i la trinxera de l'estació.

Necrològiques.—A Manacor victima d'un atac d'arenas mori casi repentinament dia 27 Na Maria Sostala (de l'Hospital.)

—El mateix dia 27 a la matinada mori a la nostra vila En Juan Llaneras (a) Serra, d'un atac d'apoplegia.

—Dia 28 també mori casi repentinament Na Margalida Garau de ca'n Malindro esposa de'n Bartomeu Gili (Comuna.) Encare estaven dins la lluna de mel quant la mort traidora ha vengut a segar la seua existencia, per lo qual deixa a sa familia en el major desconsol.

—A Ciutat a la Clinica del Dr. Juaneda on feia temps vivia molt delicada ha transpassat d'aquest mon Na Magdalena Garau (a) Boira.

—A l'Argentina va morir fa poc En

Salvador Ferrer Rosselló (a) Canet a l'edat de 22 anys.

Al Cel sien tots, i rebin ses respectives families el nostre condol.

Estiuetjants.— Molts dels estiuetjants a les plàjes de la nostra comarca s'han reintegrat an els seus respectius pobles.

Els nostres glosadors—En Juan Sansó (a) Jeneca que tant bon nom ha sabut conquistar en el camp de la discussió glosada ha comensada la temporada, havent les amb en Jaume Calafat en el teatre de Son Servera.

De viatge.— Proceident de l'Havana ha arribat a la nostra vila Na Miquela Oliver (a) de ses gaseoses esposa de N'Antoni Surada (a) Xapato amb els seus fills.

—Del mateix punt ha vengut N'Antoni Llinas, de sa Marineta,

—Per passar una temporada amb les seues ties les germanes Casselles ha arribat de Porto Rico la gentil senyoreta N'Estrella Casselles.

—Els mestres nacionals Sta. Josefa Satué i Sr. Mateu Melis, els quals han passat la temporada de vacances a Barcelona la primera i a Capdepera el segón, se troben altre vegada entre nosaltres.

—Després de passar una temporada amb els seus familiars han sortit per Marsella on estan establits els esposos Miquel Llaneras Genovart (a) Sineu i Antonina Sancho amb els seus dos fills

—El dia 22 tenguerem el gust de saludar al Ministre Genèral dels Terçarís regulars, Rvm. P. Arnau Rigo.

—Després de visitar les exposicions de Sevilla i Barcelona i algunes capitals extrangeres ha arribat el nostre bon amic En Juan Payeres delegat de la Cambra de comerç de Buenaventura. (Colombia).

Després de passar l'estiu a la nostra vila i Cala-Reljada ha sortit per Barcelona N'Antoni Gelabert i sa familia.

Operada.— De resultes d'una mossegada d'un moix a una cama ha hagut d'esser trasladada a ciutat i operada a la clinica del Dr. Valdés, la madona Catalina Monera d'En Punt.

Publicacions.— Hem rebut els dèrrers nombres de les importants revistes, La Nostra Terra, Bolletí de la Societat Arqueológica Luliana, Revista de Menorca, Mallorca Agrícola Revista del Centre de Lectura de Reus, Vida Lleidetana, totes les quals contenen interessants sumaris.

—També hem rebut de l'Associació de la Prensa de Tortosa un publicació nombre únic, d'homenatge an el Cronista de Tortosa Sr. En Francesc Mestre Noe. Aquest nombre molt ben editat per la Editorial Católica es en doble fol i comté en les seues vuit pàgines interessantissims treballs en ob-

sequi del homenatjat. Agrahim l'atenció i ens associam al homenatge.

MUSEU

Haguent sollicitat la Junta del Museu Regional d'Artá una subvenció per tal d'adquirir per son conte per la seua conservació i reconstrucció el Talaiot de les Païsses, el ministeri d'Instrucció Pública després d'escoltar les informacions de la Comissió de Monuments i a proposta de la Junta Superior d'Excavacions i la Comissió executiva de la Junta de Patronat per la conservació de la riquesa artistica, ha dictat la següent disposició:

•De conformidad con la mencionada propuesta de la Junta Superior de Excavaciones y de acuerdo con el informe de la Junta de conservación de la riqueza artística,

S. M. el rey (q. D. g.) ha tenido a bien disponer lo siguiente:

1.º Que se adquiera el monumento denominado Talaiot de Les Païsses, sito en Manacor (Mallorca), (1) en la suma de 2.500 pesetas, suma que sera librada contra la Delegación de Hacienda de Palma de Mallorca (Baleares) a nombre del Presidente de la Comisión de Monumentos históricos y artísticos de Baleares, que en representación del Estado realizará la compra, cumpliendo al efecto las prescripciones legales y con cargo al credito consignado en el vigente presupuesto de gastos de este Ministerio, en el capítulo adicional tercero, artículo único, concepto único.

2.º El expresado Talaiot, de Manacor, será destinado para su conservación y custodia, al Museo Regional de Artá (Mallorca), donde figurara como propiedad del Estado.

De Real orden lo digo a V. I. para su conocimiento y efectos procedentes. Dios guarde a V. I. muchos años. Madrid, 19 de Septiembre de 1929.

CALLEJO

Señor Director general de Belles Artes.

(1) Es molt corrent a Madrid l'ignorancia de la nostra Geografia.

DE SON SERVERA

Han visitat l'Exposició de Barcelona aquest dies, l'amo'n Miquel Gili, En Rafel Sancho (a) Monseriu D. Antoni Lliteras i En Toni Lliteras fill de D. Pere (a) Mal.

—Per diumenge qui ve, 6 d'octubre la 'Cultura Serverense' projecta una excursió a les Coves del Drac. Fins dijous hi ha temps d'inscriurerse els socis que hei vu gan prende part.

—Durant el setembre actual hi ha hagudes les següents defuncions i la Mestresa (a) Pelada, Na Francinaina (a) Pereta, Juan Sart (a) Serdet.

Corresponsal.

No descuideu de visitar la nos'ra casa

En ella hi trobareu tot lo necessari per satisfer el gust més refinat.

Xampany, vins, licors, conserves, dolços, chocolates, bombons, galletes, embutits, jamón, formatges,

∴ fruites i hortolisses de totes classes ∴

* barquillos i torrons. *

Se serveixen LUNCHS amb prontitut i perfecció

Gran Colmado L'ESPERANÇA

PLASSETA DEL MARXANDO, 3 ∴ ARTA

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE
ANTONI GILI (A) COMUNA

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA
DE PREUS

ENCARREGS A DOMICILI

Palma -- Banch de S'oli, 24

DIRECCIO: Artá--Can Comuna Centro

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
GUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I Ponedores, INCUBADORE;
ANELLES. PLANS I CONSULTES.
--H) CONSELL-MALLORCA--

ALMACENES MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n. 39 a 149

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA

Y CABALLERO

ARTICULOS Y NOVEDADES

PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Panaderia "VICTORIA"

(ES FORN NOU)

de Bartomeu Esteva

SUCCESSOR de Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre: pans, panets, galletes, bescuits, rollets, i tota clasa de pasticeria.

Se serveix a domicili.

Netedat, prontitut i economia

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

Royal Fruit

Beguda exquisita, elaborada amb extracte de fruites. Provaule, és deliciosa.

GASSEUSES Y SIFONS

Fabricant:

M. MUNTANER FLAQUER,

representant del acreditat XAMPANY D'OR.

Fábrica i despaig:

PLASSETA DES MARXANDO. Artá

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá, Palma i Capdepera i heiva cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38. An es costat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º 3.

Tienda Vicens

PRECIOS FIJOS Y MUY REDUCIDOS

EN

Tejidos y toda clase
de
Merceria comestibles
Perfumeria

SE VENDEN MAQUINAS DE COSER

PFAFF E IMPERI

y toda clase de instrumentos

J. V. CALLE DE A. BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l Estació. Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.

Id Son Servera n.º 29

ARTÁ.

NAUMAN

**MAQUINAS PARA
COSEK Y BORDAR**

La Fábrica más grande de Máquinas para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI